

LAUSUNTO
9.10.2024

1(3)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausuntopalvelu.fi

Viite: VN/27297/2023

JHL RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN TASA-ARVO-OHJELMASTA 2024-27

1. Johdanto, yleiset huomiot

Tasa-arvo-ohjelma on aihepiireiltään kattava ja pyrkii käsittelemään monia sukupuolten tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä. Ohjelman tavoitteet ovat kuitenkin liian yleisluontoisia ja konkreettisten toimenpiteiden puute tekee niiden saavuttamisen vaikeaksi. Ohjelman tulisi sisältää myös selkeämmät mittarit ja aikataulut, jotta edistymistä voidaan seurata tehokkaasti.

2. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen koulutuksessa

Osaamisen tason heikkeneminen on tiedostettu, mihin hallitus on reagoinut vähentämällä ammatilliseen koulutukseen myönnettäviä määrärahoja ja kokonaan lopettamalla aikuiskoulutustuen. Muutokset tulevat heikentämään työelämässä tarvittavaa osaamista ja samalla ne haittaavat tasa-arvon toteutumista.

Elinikäisen oppimisen, työtehtävien ja työpaikan muutoksen mahdollistaminen aikuiskoulutustuella on hallituksen toimesta lakkautettu. Tämä muutos on kohdistunut erityisesti naisvaltaisiin, pienipalkkaisiin aloihin kuten sosiaali- ja terveysala ja varhaiskasvatus.

Samoin hallituksen esitys yhdenvertaisuussuunnittelun poistamisesta varhaiskasvatuksesta toimii vastoin tasa-arvotavoitteita.

Ohjelman tulisi myös painottaa enemmän tyttöjen ja poikien tasa-arvoista osallistumista eri oppiaineisiin ja segregaaation vähentämisistä opiskeluvalinnoissa.

3. Tasa-arvon työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamisen tukeminen

Hallituksen tavoite edistää palkka-avoimuutta vain EU-direktiivin minimisäännösten mukaisesti on riittämätön. EU-direktiivin mahdollistamat useat toimet jäävät toteuttamatta.

LAUSUNTO
9.10.2024

2(3)

Hallitus on tehnyt ja aikoo tehdä työelämää koskevia lainsäädäntömuutoksia, joilla heikennetään erityisesti naisten ja lapsiperheiden toimeentuloa. Hallituksen aikomus mahdollistaa määräaikaisten työsopimusten tekeminen ilman määräaikaisuuden perustetta ja irtisanomisen helpottaminen tulevat toteutessaan heikentämään erityisten naisten mahdollisuutta pysyviin työsuhteisiin sekä tulo- ja urakehitykseen. Tästä koituu naisille kohtuutonta lapsisakkoa, joka tulee vaikuttamaan negatiivisesti myös perheenperustamissuunnitelmiin ja siten syntyvyyteen.

Vientivetoisen palkkamallin säätämällä hallitus on ajamassa naisvaltaiset alat kuten julkisella sektorilla toimivat sote-alat, kasvatus- ja ohjaisalat ja puhtaus- ja ruokahuoltoalat sekä tietotyö-, hallinto- ja kirjastoalat ikuiseen palkkakuoppaan. Lainsäädäntövalmistelu tulee keskeyttää viipymättä.

Hallitus ei ole toteuttanut työelämää koskevissa lainsäädäntövalmisteluissaan sukupuolivaikutusten arviointia siten, että arvioinnin johtopäätökset johtaisivat toimenpiteisiin, joilla sukupuolten mm. taloudellista eriarvoistumista vähennettäisiin.

Hallituksen toteuttama vuorotteluvapaan lakkauttaminen heikentää työntekijöiden mahdollisuutta omaishoitoon, opiskeluun ja oman hyvinvoinnin edistämiseen, joka auttaa työntekijäitä jaksamaan ja jatkamaan työelämässä pidempään. Tuoreen Miten Suomi voi? -seurantatutkimuksen mukaan joka kymmenes suomalainen on todennäköisesti työuupunut.

4. Sukupuolten tasa-arvoisen osallisuuden ja edustuksen lisääminen

Ohjelma tunnistaa tarpeen lisätä sukupuolten tasa-arvoista osallisuutta ja edustusta, mutta konkreettiset toimenpiteet jäävät puutteellisiksi. Ohjelmassa ei mm. käsitellä eikä osoiteta tukea maahan muuttaneiden naisten ja lasten erityiseen tukeen ja osallisuuden vahvistamiseen.

Ohjelmasta on jätetty kokonaan pois sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt.

Kulttuuri-, taide- ja liikuntaharrastusten merkitys tunnistetaan, mutta samaan aikaan hallitus on pienentämässä merkittävästi näihin myönnettävää valtion rahoitusta. Kulttuuri ja taide ovat kuitenkin Suomen sivistyksen perusta, ja liikunnalla on merkittävä terveyttä, työssä jaksamista ja terveitä elinvuosia lisäävä vaikutus.

Ohjelmasta puuttuvat tahto ja keinot puuttua erityisesti naisiin kohdistuvaan somessa tapahtuvaan sukupuoliseen häirintään ja maalittamiseen, jolla pyritään hiljentämään ja pienentämään naisten osallisuutta yhteiskunnassa.

5. Naisiin kohdistuva-, lähisuhde sekä muu väkivalta

Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyä ja tukipalveluja on ulkoistettu järjestökentälle samaan aikaan, kun hallitus leikkaa tuntuvasti järjestöjen saamaa tukea. Rahoituksen vähetessä nykytilanne ei parane vaan heikkenee.

LAUSUNTO
9.10.2024

3(3)

6. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen Euroopan unionissa ja kansainvälisessä toiminnassa

Suomi jättäytyi Ukrainan jälleenrakentamisen tasa-arvoliittouman ulkopuolelle, mikä on ristiriidassa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa koskevan valtioneuvoston tiedonannon kanssa sekä vastoin Suomen ulkopoliittista linjaa. Tämä virheellinen päätös on syytä kumota.

Hallitus on leikannut kehitysyhteistyöhön osoitettuja varoja, mikä heikentää erityisesti naisten ja lapsiperheiden mahdollisuuksia säälliseen elämään kehittyvissä maissa.

7. Institutionaaliset rakenteet

Ohjelma tunnistaa tarpeen vahvistaa institutionaalisia rakenteita tasa-arvon edistämiseksi, mutta samaan aikaan konkretiaa ja toteuttamista kuvaa hyvin THL:n Tasa-arvotiedon keskuksen lakkauttaminen aiemmin syksyllä 2024.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Håkan Ekström
puheenjohtaja

Mari Keturi
toimialajohtaja

Lisätietoja: Työelämäasiantuntija Tuula Haavasoja, tuula.haavasoja@jhl.fi

